

Så arbetar vi tillsammans när det gäller index

Bussbranschens Indexråd

Reija Sintonen, Storstockholms Lokaltrafik
Håkan Nilsson, Nobina Sverige

Indexrådet

Parter

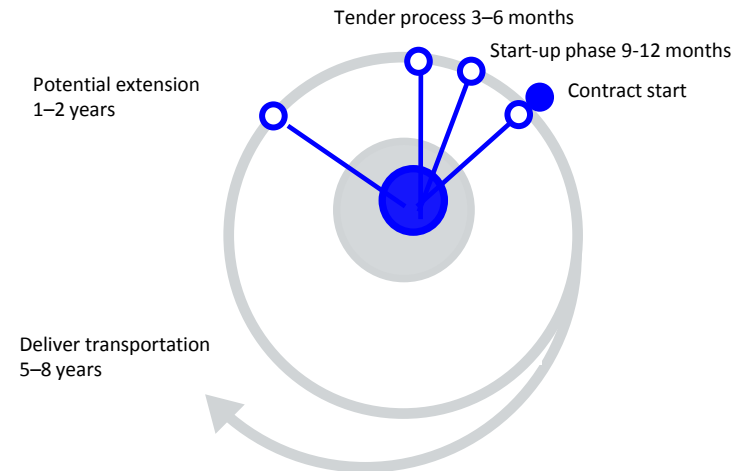
- Bussbranschens Riksförbund och Svensk Kollektivtrafik.

Syfte och uppdrag

- Att ta fram rekommendationer för indexreglering som säkerställer affärsneutralitet.
- Att identifiera och analysera de fall där kostnadsförändringar beroende på skatte- och avgiftsförändringar uppstår och påverkar affärsneutraliteten.

Varför använda index?

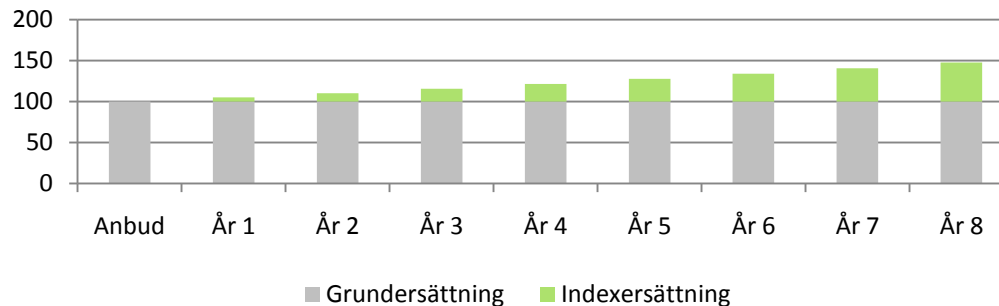
- Index är ett sätt att **prisreglera för kostnadsförändringar** i fleråriga entreprenadavtal.

- En bra indexkonstruktion är uppbyggd på ett sådant sätt att avtalsparterna kan **undvika långtgående spekulationer** om den framtida allmänna kostnadsutvecklingen.

Resultatpåverkan

- Trafikföretagen är resultatexponerade för skillnaden mellan utvecklingen av indexersättning i förhållande till kostnadsutvecklingen.
- Indexkonstruktionen har en stor påverkan på ersättningsnivåerna. Denna andel ökar med kontraktets livslängd.
- Risken och möjligheterna i olika omvärldsförändringar beror på indexkonstruktionen. Generellt är indexkonstruktionen känsligt för stora oväntade förändringar på kort tid.

Indexkonstruktionen (1)

- Grunden är att fördelningen mellan olika index skall spegla bolagens kostnadsfördelning vid anbudskalkyleringen.

Olika trafikuppdrag och olika trafikföretag har inte lika kostnadsfördelning, varför varje trafikföretag bör ange mix mellan olika index (korgen) samt att hela beloppet indexeras.

- Indexrådets rekommendation:

- Anbudslämnaren ges möjlighet inom givna ramar vikta de olika ingående indexen. I upphandlingen hålls denna aspekt utanför utvärderingen av pris.
- Ett hundra procent (100 %) av beloppet skall indexeras.

- Risk/möjlighet:

- Detta ger anbudsgivaren möjlighet att får en så bra matchning mellan kostnadsstrukturen och indexkorgen och därmed minska riskexponeringen. Utgångspunkten är att anbudsgivaren inte spekulerar i indexutvecklingen.
- Desto mer index förändras desto större effekt på ersättningen får en korg som inte indexeras till 100 %.

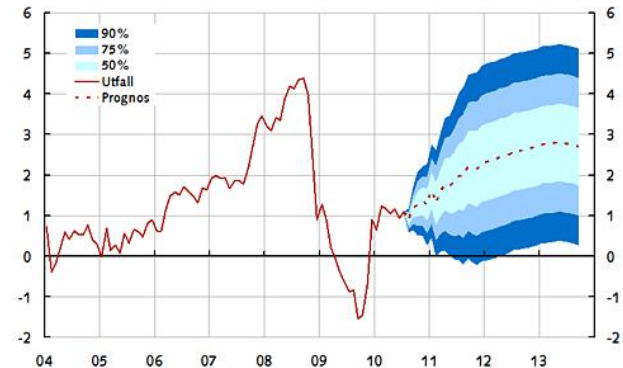
Indexkonstruktionen (2)

- Respektive index skall spegla kostnadernas utveckling. Det som driver olika kostnaders utveckling bör avspeglas i vad som driver de olika indexens utveckling. Förståelsen för vad som driver ett index är viktigt när index väljs.
- Indexrådets rekommendation:
  - Indexkorgens uppbyggnad:

	Indextyp	Typ av värde	Vikt
Personal	AKI, SNI 2007, arbetare B-S exkl. O	Prel. värde	50-60 %
Fordon	ITPI 29-30, lastbilar, andra tunga motorfordon och andra transporter	Def. värde	20-25 %
Drivmedel	PPI för dieselolja	Def. värde	10-15 %
Allmänt	KPI	Def. värde	5-10 %
- Risk/möjlighet:
  - Indexutvecklingen påverkas av andra faktorer än kostnadsutvecklingen. Ett exempel på detta är arbetskostnadsindex som drivs av allmän löneutveckling och entreprenörernas kostnad drivs av ett löneavtal.

Exempel på indexslag i bussbranschen

- Arbetskostnadsindex
  - AKI C för arbetare inom tillverkning
  - AKI H+J för arbetare inom transport och magasinering samt informations- och kommunikationsverksamhet
  - AKI B-S exkl. O för arbetare alla kategorier
- Producentprisindex (PPI) / Prisindex för inhemsk tillgång (ITPI)
  - Diesel, Transportmedel, Lokaler, Verkstadsvaror...
- Konsumentprisindex (KPI)
- Nettoprisindex (NPI)

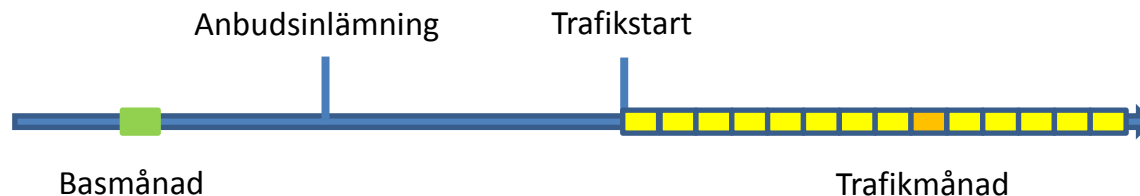

Indexkonstruktionen (3)

- För att följa kostnadsutvecklingen bör index uppdateras med täta intervall och jämförelsemånaden och trafikmånaden vara så nära varandra så möjligt i tiden.

En förutsättning för att fördelningen mellan olika index skall spegla bolagens kostnadsfördelning vid anbuds kalkyleringen är att basmånaden är känd vid anbuds inlämning.

- Indexrådets rekommendation:
  - Index skall justeras månads- eller kvartalsvis.
  - Jämförelsemånad för indexberäkning och trafikmånad skall vara samma.
  - Basmånadens indextal och kostnadsnivå skall vara kända vid anbuds inlämning.
- Risk/möjlighet:
  - Risken eller möjligheten ökar i takt med desto längre bort i tiden indexuppräknningen baseras och desto längre det är mellan uppräkningsstillfällena. Detta blir tydligt vid snabba kostnadsförändringar av exempelvis drivmedel eller ränta. Desto längre fram i tiden basmånaden ligger efter anbuds inlämning desto större osäkerhet. Är basmånaden känd elimineras denna osäkerhet.

Exempel: indexkonstruktion

- Indexkonstruktionen

Kalkyl (basemånad april 2005)	Indexkorgen	Kostnadsfördelning	Differens
AKI B-S exkl. O / Arbetskraftskostnader	50%	64%	-14%
PPI för dieselolja / Drivmedelskostnader	15%	19%	-4%
KPI / Övriga kostnader	35%	17%	18%

- Avstämning: en gång per år, september innevarande år (respektive en gång per månad i avstämningsmånad den samma som trafikmånad)
- Indexering från och med trafikstart januari 2006

Exempel: resultateffekt

Avstämningsmånad september innevarande år	Kalkyl (basmånad april 2005)		2006	2007	2008	2009
Basersättning		100 000				
Indexersättning						
AKI B-S exkl. O	50%		1 596	2 952	4 836	5 027
PPI för dieselolja	15%		1 442	1 959	6 249	2 426
KPI	35%		729	1 511	3 108	2 517
Summa indexersättning			3 768	6 422	14 193	9 971
Kostnadsförändring						
Personalkostnader	64%	-62 064	-1 373	-2 959	-3 999	-6 113
Diesel	19%	-18 430	-1 907	-2 977	-6 978	-3 766
Övrigt	17%	-16 490	-344	-712	-1 464	-1 186
Summa kostnadsförändring		-97 000	-3 623	-6 648	-12 441	-11 065
Resultat		3 000	3 160	2 791	4 768	1 922
Vinstmarginal		3,0%	3,0%	2,6%	4,2%	1,7%
Indexuppräknig enligt Indexrådets rekommendation: avstämningsmånad samma som trafikmånad						
Resultat		3 000	3 079	3 147	3 465	2 423
Vinstmarginal		3,0%	3,0%	2,9%	3,1%	2,2%

Att tänka på...

- Vi ska inte spekulera i framtida indexutveckling.
- Index bör eftersträva neutralitet över tiden. Ingen av parterna skall tjäna eller förlora på detsamma.
- Grunden i indexkonstruktionen är:
  - Att indexkorgen ska spegla kostnadsfördelningen.
  - Att indexersättningen skall beräknas med täta intervall.
  - Att jämförelsemånad och trafikmånad skall ligga så nära så möjligt i tiden.

Fördubbling.se

www.svenskkollektivtrafik.se

www.bussbranschen.se